

PRAWNE ASPEKTY ZWROTU «RODZINNY» W PRAWIE POLSKIM

1. Zwrot «rodzinny» w przepisach prawa polskiego onieżej zostaną przedstawione, używane przez ustawodawcę w różnych aktach prawnych, złożenia językowe, które zawierają zwrot «rodzinny». Należy przy tym zaznaczyć, że niektóre (identyczne w treści) złożenia językowe występują w różnych aktach prawnych wielokrotnie. To występowanie – identycznych złożec językowych – w różnych aktach prawnych, lub wielokrotne w jednym akcie prawnym, w niniejszym opracowaniu – ze względu na jego objętość – nie mogło być przedstawione. Jednak wstępna analiza większości przepisów pozwala zasygnalizować, że identyczne złożenie językowe może mieć na tle różnych aktów prawnych odmienne znaczenie. Do owych złożec językowych należą:

– **charakter rodzinny** – w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 23 grudnia 2008 roku w sprawie wywiadu środowiskowego przeprowadzanego przez funkcjonariuszy traży Granicznej w postępowaniach prowadzonych wobec cudzoziemców [2];

– **Departament Polityki Rodzinnej** – w zarządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2009 roku w sprawie nadania statutu Ministerstwu Pracy i Polityki połącznej [3];

– **dodatek rodzinny** – w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno -rentowe i zasad wypłaty tych świadczen [4];

– **dom rodzinny** – w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej [3];

– **elementy prawa rodzinnego** – w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki połącznej z dnia 4 czerwca 2010 roku w sprawie rodzin zastępczych [5];

*P. TELUSIEWICZ

*Dr, adiunkt w Katedrze Prawa
Rodzinnego i Praw
Rodziny na Wydziale Prawa,
Prawa Kanonicznego i
Administracji
Katolickiego Uniwersytetu
Lubelskiego Jana Pawła II;
w Lublinie*

– **grób rodzinny** – w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 roku w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków [6];

– **kodeks rodzinny i opiekuńczy** – w ustawie z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ,

– **Krajowy System Monitoringu Świadczeń Rodzinnych** – w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 listopada 2007 roku w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji zadań w zakresie świadczeń rodzinnych w urzędach administracji publicznej [7];

– **kurator rodzinny** – w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 czerwca 2003 roku w sprawie szczegółowego sposobie wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych [8];

– **lekarz rodzinny** – w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 roku w sprawie środowiskowych domów samopomocy [9];

– **medycyna rodzinna** – w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 16 lipca 2004 roku w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych dla zakładów opieki zdrowotnej oraz szczegółowe zasady ich nadawania [10];

– **obowiązki rodzinne** – w Konwencji (nr 102) Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej minimalnych norm zabezpieczenia społecznego przyjęta w Genewie w 28.06.1952 roku [11];

– **opieka rodzinna** – w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 30 sierpnia 2009 roku o świadczeniach gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień [12];

– **pensja rodzinna** – w Konwencji generalnej między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Królestwem Belgii o zabezpieczeniu społecznym sporządzona w Brukseli w dniu 26.11.1965 roku [13]

– **pielęgniarka środowiskowa** – rodzinna – w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 16 lipca 2004 roku w sprawie w systemie resortowych kodów identyfikacyjnych dla zakładów opieki zdrowotnej oraz szczegółowe zasady ich nadawania [14];

– **pielęgniarstwo rodzinne** – w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 2010 roku w sprawie wykazu dodatkowych kwalifikacji, jakie musi posiadać państwowy inspektor sanitarny posiadający tytuł zawodowy magistra ;

– **placówka rodzinna** – w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 roku w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych [15];

– **pogotowie rodzinne** – w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej [16];

– **policyjna renta rodzinna** – w ustawie z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu

emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin [17];

– **położna środowiskowa** – rodzinna – w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 16 lipca 2004 roku w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych dla zakładów opieki zdrowotnej oraz szczegółowe zasady ich nadawania [18];

– **poradnictwo rodzinne** – w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 5 października 1993 roku w sprawie określenia zakresu i form oraz trybu udzielania kobietom w ciąży oraz wychowującym dziecko pomocy w zakresie opieki socjalnej i prawnej [19];

– **powiązania rodzinne** – w ustawie z dnia 21 listopada 1996 roku o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych [20];

– **prawo rodzinne** – w Umowie między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską o prawie właściwym, jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń w zakresie prawa osobowego i rodzinnego sporządzona w Warszawie w dniu 05.04.1967 [21];

– **problemy rodzinne** – w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej [22];

– **przemoc rodzinna** – w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2004 roku w sprawie przyjęcia Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004–2006 [23];

– **relacja rodzinna** – w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2011 roku w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu alimentacyjnego oraz wzoru 27 oświadczenia majątkowego dłużnika alimentacyjnego;

– **renta rodzinna** – w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z 2 czerwca 2009 roku w sprawie przyznawania pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki dla dzieci, które pobierają rentę rodzinną po zmarłym żołnierzu lub inwalidzie wojskowym ;

– **rodzinna atmosfera** – w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 roku w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży [24];

– **rodzinne formy opieki** – w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 maja 2001 roku w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy pracowników pedagogicznych placówek opiekuńczo-wychowawczych i ośrodków adopcyjno- opiekuńczych, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego;

– **rodzinne formy opieki zastępczej** – w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 roku w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych [25];

– **rodzinne gospodarstwo rolne** – w ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 roku o

kształtowaniu ustroju rolnego ;

– **rodzinne ogrody działkowe** – w ustawie z dnia 8 lipca 2005 roku o rodzinnych ogrodach i działkowych;

– **rodzinny dom pomocy** – w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej [26];

– **rodzinny ośrodek diagnostyczno-konsultacyjny** – w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 sierpnia 2009 roku w sprawie dodatków, wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godzin doraźnych zastępstw oraz inne świadczenia wynikających ze stosunku pracy dla nauczycieli zatrudnionych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych oraz szkołach przy zakładach karnych i aresztach śledczych [27];

– **rodzinny wywiad środowiskowy** – w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 roku w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych [28];

– **sąd rodzinny** – w ustawie z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich ;

– **sędzia rodzinny** – w ustawie z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich [29];

– **sprawa rodzinna** – w Umowie między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Libijską Arabską Dżamahiriją Ludowo-Socjalistyczną o pomocy prawnej w sprawach cywilnych, handlowych, rodzinnych i karnych podpisaną w rypolisie w dniu 02.12.1985 ;

– **sprawy rodzinne** – w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 2001 roku w sprawie organizacji i zakresu działania rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych [30];

– **stan rodzinny** – w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 kwietnia 2010 roku w sprawie określenia wzoru oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby fizycznej ubiegającej się o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego [31];

– **stosunki rodzinne** – w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 2010 roku w sprawie zakresu, warunków i trybu przekazywania Służbie Celnej informacji uzyskanych w wyniku prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych [32];

– **strony rodzinne** (sensie terytorialnym) – w Traktacie między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o potwierdzeniu istniejącej między nimi granicy podpisany w Warszawie w dniu 14.11.1990 [33];

– **sytuacja rodzinna** – w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011 roku w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego [34];

- **środowisko rodzinne** – w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej [35];
- **świadczenia rodzinne** – w ustawie z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych [36];
- **system prawa rodzinnego** – w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 2002 roku w sprawie utworzenia, organizacji i trybu działania Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego [37];
- **terapia rodzinna** – w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 30 września 2005 roku w sprawie ośrodków adopcyjno-opiekunczych;
- **typ rodzinny** – w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej [38];
- **ubezpieczenia rodzinne** – w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 roku w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą [39];
- **uposażenie rodzinne** – w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 maja 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu ustalania i wypłacania uposażec sędziom sądów wojskowych w stanie spoczynku oraz uposażec rodzinnych członkom ich rodzin [40];
- **warunki rodzinne** – w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2002 roku w sprawie urlopów policjantów [41];
- **więzi rodzinne** – w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 sierpnia 2006 roku w sprawie wniosków i dokumentów w sprawach prawa pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Unii Europejskiej i członków ich rodzin [42];
- **wydział rodzinny i nieletnich** – w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 roku – Regulamin urzędowania sądów powszechnych [43];
- **względy rodzinne** – w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 roku w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych [44];
- **zabezpieczenie rodzinne** – w Konwencji generalnej między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Królestwem Belgii o zabezpieczeniu społecznym sporządzona w Brukseli w dniu 26.11.1965 roku [45];
- **zależności rodzinne** – w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 23 kwietnia 2010 roku w sprawie upoważniania do wykonywania czynności inspekcyjnych statków [46];
- **zasilek rodzinny** – w ustawie z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych [47];
- **złe wzorce rodzinne** – w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 roku w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży [48];
- **życie rodzinne** – w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 roku w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych;

– **życia rodzinne skazanego** – w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 2003 roku w sprawie sposobów prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych [49];

2. Cechy charakterystyczne zwrotu «rodzinny»

Na podstawie zaprezentowanego wyżej wyliczenia można podjąć próbę wstępnej systematyki płaszczyzn występowania zwrotu «rodzinny». Niezwykle silnie w zaprezentowanych złożeniach językowych zarysowuje się ściśle powiązanie między przymiotnikiem «rodzinny» a różnorodnymi rzeczownikami, co pozwala na poczynienie ciekawych spostrzeżeń. W przepisach polskiego prawa przymiotnik «rodzinny» odnosi się m.in. do: rzeczy (– w tym przypadku nieruchomości dom rodzinny, grób rodzinny); miejsc (w tym przypadku w sensie terytorialnym – strony rodzinne); różnego rodzaju szeroko rozumianych instytucji (Departament Polityki Rodzinnej, Krajowy System Monitoringu Świadczeń Rodzinnych, placówka rodzinna, pogotowie rodzinne, rodzinne gospodarstwo rolne, rodzinne ogrody działkowe, rodzinny dom pomocy, rodzinny ośrodek diagnostyczno –konsultacyjny, sąd rodzinny, wydział rodzinny i nieletnich); różnego rodzaju aspektów finansowego funkcjonowania i wspierania rodziny lub jej członków (dodatek rodzinny, opieka rodzinna, pensja rodzinna, policyjna renta rodzinna, renta rodzinna, świadczenia rodzinne, ubezpieczenia rodzinne, uposażenie rodzinne, zabezpieczenie rodzinne, zasiłek rodzinny); sytuacji życiowych mogących wystąpić w rodzinie (problemy rodzinne, przemoc rodzinna); rodzaju obowiązków (obowiązki rodzinne); stanów osób – członków rodziny (powiązania rodzinne, stan rodzinny, więzi rodzinne); osób (kurator rodzinny, lekarz rodzinny, pielęgniarka środowiskowa – rodzinna, położna środowiskowa – rodzinna, sędzia rodzinny); procedur i postępowań (poradnictwo rodzinne, rodzinne formy opieki, rodzinne formy opieki zastępczej, rodzinny wywiad środowiskowy, sprawa rodzinna, sprawy rodzinne, terapia rodzinna); typów (typ rodzinny); stanów ducha (rodzinna atmosfera); sytuacji emocjonalnych (charakter rodzinny, względy rodzinne, złe wzorce rodzinne); szeroko ujętych uwarunkowań związanych z funkcjonowaniem rodziny (relacja rodzinna, stosunki rodzinne, sytuacja rodzinna, środowisko rodzinne, warunki rodzinne, zależności rodzinne, życie rodzinne, życie rodzinne skazanego); przepisów prawnych (elementy prawa rodzinnego, kodeks rodzinny i opiekuńczy, system prawa rodzinnego); specyfikacji wykonywanych zawodów (medycyna rodzinna, pielęgniarstwo rodzinne).

Przytoczone wyżej wyliczenie złożyc językowych zawierających zwrot «rodzinny» (lub jego odmiany) oraz zaprezentowana systematyka płaszczyzn występowania zwrotu «rodzinny», może stanowić podstawę do próby określenia cech charakterystycznych omawianego zwrotu. Językowe ujęcie jest w tym przypadku jednoznaczne. Mamy do czynienia z przymiotnikiem, który występuje w tym przypadku obok różnorodnych rzeczowników. I ten przymiotnik wskazuje na

jakaś specyficzną cechę konkretnego rzeczownika, a może tylko na jakąś jego płaszczyznę (choćby jedną z wielu). o różnorodnym używaniu zwrotu «rodzinny» – przy tym należy zauważyć niezwykle swobodę jego zastosowania – pozwala dostrzec kilka cech charakterystycznych tego zwrotu. a plan pierwszy wysuwa się twierdzenie, iż zwrot «rodzinny» choć przez wszystkich ogólnie rozumiany, to zwrot niedookreślony. Wydaje się, że na tym etapie poszukiwania prawnego rozumienia zwrotu «rodzinny» zachodzi konieczność precyzyjnego ujęcia i określenia znaczenia tego zwrotu w prawniczym ujęciu – przynajmniej w sensie teoretycznym. W tym momencie nie ma chyba możliwości (a może wielu powie, że i potrzeby) normatywnego definiowania tego zwrotu, zwłaszcza w kontekście braku jednolitej definicji normatywnej zwrotu «rodzina». Istotną cechą zwrotu «rodzinny» wydaje się być także jego wielopłaszczyznowość. Dokonane powyżej wyliczenia wyraźnie wskazują na co najmniej kilka istotnych płaszczyzn regulacji prawnych, które są lub mają być «przesycone rodzinnością» lub też mają być postrzegane według «rodzinnego klucza». Ponadto każda z tych płaszczyzn, ujęta ogólnie, stanowi określoną całość, ale w określonym miejscu zawiera w sobie specyficznego typu unormowanie prawne (właśnie ze względu na zwrot «rodzinny»), które tylko do określonych podmiotów mogą być zastosowane. Ta wielopłaszczyznowość jest jakby dopełniania naturalnym i powszechnym charakterem zwrotu «rodzinny». Zwrot ten jest w naturalny sposób, w każdym przypadku, powiązany z rodziną lub jej członkami. Dopuszczalne jest przecież założenie, że każda osoba fizyczna jest «rodzinnym podmiotem prawa», gdyż wywodzi się z określonej rodziny. Zatem wszystkie płaszczyzny prawne bezpośrednio (tam gdzie użyty zostanie zwrot «rodzinny») lub pośrednio (tam gdzie zwrot «rodzinny» nie zostanie użyty, ale ze względu na specyfikę stanu faktycznego mógłby zostać uwzględniony) będą odnosiły się do «rodzinnych podmiotów prawa». To buduje właśnie tę swoistego rodzaju powszechność, która oznacza wzajemne przenikanie się tych wielu płaszczyzn prawnych ze wskazaną naturalnością, występującą w praktyce w każdym «z podmiotów rodzinnych». Zwrot «rodzinny» ma zdecydowanie charakter wyróżniający. Ogólne spojrzenie na system polskiego prawa pozwala przyjąć, że wiele jest tego typu zwrotów – które wyróżniają, nadają cechę -, ale niewiele jest zwrotów, które wyróżniają tak dużą ilość płaszczyzn prawnych. Zwrot «rodzinny» ma także tę cechę, iż może być traktowany zarówno w ujęciu dynamicznym, jak i statycznym. Interpretacja poszczególnych przepisów pozwala stwierdzić, że w określonych stanach faktycznych należy uwzględniać zwrot rodzinny, do stanu faktycznego, który zaistniał w przeszłości i trwa do chwili obecnej, zaś w innych za każdym należy od początku należy badać istnienie i zakres zwrotu «rodzinny» celem jego zastosowania do stanu faktycznego. Zracji na tę dynamikę zwrotu «rodzinny» można stwierdzić, iż może dotyczyć stanów przeszłych, teraźniejszych oraz przyszłych. Ponadto zwrot «rodzinny» może być traktowany w ujęciu zmaterializowanym i niezmaterializowanym. Jest to cecha wynikająca z wielopłaszczyznowości

tegoż zwrotu, który może się odnosić zarówno do rzeczy, jak też i do stanów emocjonalnych.

3. Funkcje zwrotu «rodzinny»

Powyżej wskazano podstawowe cechy charakterystyczne zwrotu «rodzinny». Oprócz tego zwrot ten może spełniać określone funkcje względem tych płaszczyzn prawnych, do których się odnosi. Pierwszym skojarzeniem, które w tym miejscu się pojawia, jest to, że zwrot «rodzinny» pełni funkcję wyróżniającą. Tak jak wskazano już wielokrotnie powyżej, złożenie językowe zawierające w sobie zwrot «rodzinny» zwraca uwagę, zmusza do określonej interpretacji, zmusza do innego traktowania, zmusza do określonego postępowania. Tym samym, podmiot stosujący określoną normę prawną do zaistniałego stanu faktycznego, musi tę specyfikę zauważyć, wyinterpretować, uwzględnić i zastosować. Z tą funkcją wyróżniającą niezwykle silnie powiązana jest funkcja nadawania charakteru. Oczywiście jest tak, że zwrot rodzinny wyróżnia określone złożenie językowe spośród innych przepisów, ale automatycznie nadaje tej płaszczyźnie prawnej (w której występuje złożenie językowe) charakter rodzinności. Podmiot stosujący prawo, ten charakter rodzinności, musi uwzględnić. Jeśli tego nie uczyni, ocena określonego stanu faktycznego może być błędna, co pociągnie za sobą również błędną aplikację normy prawnej. Zwrot «rodzinny» pełni również rolę ochronną. Określone płaszczyzny prawne, do których odnoszą się złożenia językowe zawierające zwrot «rodzinny» są w większej mierze (co nie oznacza skutecznie) chronione prawem i posiadają określone (właściwe dla specyfiki danej płaszczyzny prawnej) przywileje. Podmiot stosujący prawo zdecydowanie musi je uwzględniać i stosować, gdyż w przeciwnym razie naraża się na zarzut postępowania niezgodnego z prawem. Zwrot «rodzinny» pełni także funkcję warunkującą. Oznaczać to będzie, że od jego występowania i zastosowania zależy sposób aplikacji normy prawnej do stanu faktycznego jaki w określonym przypadku wystąpił. Stosujący prawo może przyłożyć normę prawną do określonego stanu faktycznego tylko w sytuacji, gdy w tym stanie faktycznym występuje wymagany przez treść normy prawnej element rodzinności. Zwrot «rodzinny» spełnia ponadto funkcję utrwalającą. Zastosowanie normy prawnej, która w swej treści zawiera zwrot «rodzinny» do określonego stanu faktycznego może powodować, że stan rzeczy wytworzony działaniem podmiotu stosującego prawo, będzie miał zastosowanie nie tylko do stanu faktycznego jaki zaistniał, ale także do powiązanych z nim (występujących w przyszłości) innych stanów faktycznych. Okazuje się również, że zwrot «rodzinny» pełni funkcję kreatora określonych praw i obowiązków. Użycie przepisu prawnego zawierającego tenże zwrot, może wykreować prawa i obowiązki nie tylko dla podmiotu stosującego prawo, ale także dla podmiotu wobec którego norma prawna jest stosowana.

4. Zwrot «rodzinny» jako zwrot «znikształcający» normę prawną

W kontekście przedstawionych zależności należy stwierdzić, że używany przez ustawodawcę w różnego rodzaju aktach prawnych zwrot «rodzinny» ma szczególne znaczenie nie

tylko dla systemu polskiego prawa rodzinnego, ale także dla całego prawa polskiego. Zwrot «rodzinny» staje się bowiem tym określeniem, przez które ustawodawca chce zwrócić uwagę praktyków stosujących określoną normę prawną. Owy praktyk, widząc w normie prawnej zwrot «rodzinny» lub jego odmianę, musi go dostrzec, odpowiednio zinterpretować i skutecznie (a to oznacza właściwie) zastosować. Zwrot «rodzinny» staje się może nie zasadą prawną – bo to za dużo powiedziane – ale pryzmatem, który w pozytywnym tego słowa znaczeniu «zniekształca» normę prawną. Zniekształca ją tak, aby była stosowana prorodzinnie. Chodzi tu o podwójną formułę zastosowania. Po pierwsze prorodzinnie oznacza «dla rodziny jako pewnej całości». Po drugie, prorodzinnie oznacza «z korzyścią dla rodziny». Zatem norma prawna, która zawiera zwrot «rodzinny», winna być stosowana jedynie dla podmiotów prawa, które przez powiązanie ściśle określonymi relacjami rodzinnie –prawnymi (zgodnie z poglądami doktryny – wynikającymi z pokrewieństwa lub zawarcia małżeństwa) mają być postrzegane jako rodzina.

Piśmiennictwo

1 Dr, adiunkt w Katedrze Prawa Rodzinnego i Praw Rodziny na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II; referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin – Zachód w Lublinie.

2 Dz.U.2008.236.1647.

3 M.P.2009.46.681.

4 Dz.U.1983.10.49 – akt archiwalny.

5 Dz.U.2010.110.733 – akt archiwalny.

6 Dz.U.2008.48.284.

7 Dz.U.2007.216.1610.

8 Dz.U.2003.112.1064.

9 Dz.U.2010.238.1586.

10 Dz.U.2004.170.1797.

11 Dz.U.2005.93.775.

12 Dz.U.2009.140.1146.

13 Dz.U.1967.40.201.

14 Dz.U.2004.170.1797.

15 Dz.U.2007.201.1455 – akt archiwalny.

16 Dz.U.2009.175.1362.

17 Dz.U.2004.8.67.

18 Dz.U.2004.170.1797.

19 Dz.U.1993.97.441.

20 Dz.U.1996.137.639.

21 Dz.U. 1969.4.22.

22 Dz.U.2009.175.1362.

23 Dz.U.2004.166.1743.

24 Dz.U.2005.43.418.

25 Dz.U,2001.50.523.

26 Dz.U.2009.175.1362.

27 Dz.U.2009.141.1153.

28 Dz.U.2007.201.1455 – akt archiwalny.

29 Dz.U.2010.33.178.

30 Dz.U.2001.97.1063.
31 Dz.U.2010.65.418.
32 Dz.U.2010.68.441
33 Dz.U. 1992.14.54.
34 Dz.U.2011.27.138.
35 Dz.U.2009.175.1362.
36 Dz.U.2006.139.992.
37 Dz.U.2002.55.476.
38 Dz.U.2009.175.1362.
39 Dz.U.1976.3.19.
40 Dz.U.2008.105.670.
41 Dz.U.2002.81.740.
42 Dz.U.2006.154.1105.
43 Dz.U.2007.38.249.
44 Dz.U.2007.201.1455 – akt archiwalny.
45 Dz.U.1967.40.201.
46 Dz.U.2010.77.507.
47 Dz.U.2006.139.992.
48 Dz.U.2007.201.1455 – akt archiwalny.
49 Dz.U.2003.151.1469